

ÖZ

KIRGIZİSTANDA DEVLET BÜTÇESİ İLE YEREL YÖNETİM BÜTÇELERİ ARASINDAKİ İLİŞKİLERİN ANALİZİ

Kırgızistan'da yapılan reformlar sonucunda yönetimler arası ilişkiler; kamu harcamalar sınırı, mali paylaşım ve merkezi yönetimin yerel yönetimlere ayırdığı kaynaklar ile sağlanmaktadır. Yönetimler arası ilişkiler ülkenin bütçe sisteminde önemli bir yere sahip olarak ekonomik ve sosyal yönetimde en önemli unsur olarak sayılır.

Ülkede ekonomik kalkınma için hükümetin yaptığı bütün faaliyetler bütçe ile ilgili problemlerle ortaya çıkmaktadır. Diğer bir deyişle harcamalar ile gelirler arasında açıklık vardır ve yerel bütçeler de önemli rolü oynamaktadır. Mahalli idareler kendi faaliyetlerinde veya hizmet sunmada yeterli bir düzeydeki gelire sahip değildirler. Reformlar sonucunda kabul edilen kanunların, mahalli idarelerin kendi finansmanını sağlayacak düzeyde olmadığını söyleyebiliriz. Bu nedenle çalışmamda Kırgızistandaki bütçeler arası ilişkiler ile ilgili problemleri ve nedenlerini araştırarak bu problemleri çözmek için önerileri ortaya koymaya gayret gösterdim.

КЫСКАЧА МАЗМУНУ

“КЫРГЫЗСТАНДА РЕСПУБЛИКАЛЫК ЖАНА ЖЕРГИЛИКТУУ БЮДЖЕТТЕРДИН ОРТОСУНДАГЫ МАМИЛЕЛЕРДИН АНАЛИЗИ”

Кыргызстанда кыйла татаал реформалардын негизинде бир катар өзгөрүүлөргө учураган бюджеттер аралык мамилелер, мамлекеттик бийлик органдары менен жергиликтүү өзүн-өзү башкаруу органдарынын ортосунда бюджеттик процесстин жүрүшүндө чыгаша ыйгарым укуктарын чектөө, бюджеттик системанын баскычтары арасында кирешелердин бөлүштүрүлүүсү, бюджетти жөнгө салуу тартибине ылайык жогорку баскычтагы бюджеттен төмөнкү баскычтагы бюджеттерге каражаттарды кайра бөлүштүрүүдөн келип чыккан өз ара мамилелер менен мүнөздөлөт.

Бюджеттер аралык мамилелер өлкөнүн бюджет системасында негизги орунга ээ болуп, мамлекетти экономикалык жана социалдык жактан башкарууда өтө маанилүү аспаптардын бири болуп эсептелет.

Экономикалык өнүгүү боюнча өлкөбүздө өкмөт жүргүзгөн иш чаралар биринчи кезекте бюджеттик мүнөздөгү көйгөйлөргө учурайт. Башкача айтканда кирешелер менен чыгашалардын теңсиздиги орун алган. Өзгөчө бул жагдай жергиликтүү бюджеттерде өзгөчө мааниге ээ. Жергиликтүү башкаруу органдары тейлөөлөрдү жүргүзүү үчүн жетиштүү көлөмдө каражаттарга ээ эмес. Реформалардын негизинде кабыл алынган мыйзамдар, жергиликтүү өзүн-өзү башкаруунун финансылык өз алдынчалыгын камсыздаган механизмдерди түзө албады десек жаңылышпайбыз. Ошондуктан бул дипломдук ишимде бюджеттер аралык мамилелерге байланышкан бул көйгөйлүү маселелердин пайда болуу себептерин, маңызын талкуулап, бул маселелерди чечүүдө колдонула турчу сунуштарды ортого коюуга аракет кылдым. 5

АБСТРАКТ

АНАЛИЗ ОТНОШЕНИЙ МЕЖДУ РЕСПУБЛИКАНСКИМ И РЕГИОНАЛЬНЫМ БЮДЖЕТОМ

Основная задача организации межбюджетных отношений – в конкретных экономических и политических условиях выбрать наиболее эффективную модель взаимодействия уровней власти. Для этого необходимо четко распределить расходные полномочия между уровнями власти, закрепить соответствующие им источники финансирования, сформировать систему оказания финансовой помощи беднейшим территориям.

Целью организации межбюджетных отношений является обеспечение государственных гарантий на определенном минимально допустимом уровне на всей территории всем гражданам независимо от места их проживания в получении государственных социальных услуг. Происходит желаемое выравнивание бюджетной обеспеченности, т.е. конечным потребителям предоставляется относительно равный доступ к бюджетным услугам. В Кыргызской Республике – смешанная система, при которой у местного самоуправления есть ряд собственных функций и определенный набор функций, делегированных со стороны государства. В новой Конституции дано четкое и полное понятие «местного самоуправления», под которым понимается гарантированное Конституцией право и реальная возможность местных сообществ самостоятельно, в своих интересах и под свою ответственность, решать вопросы местного самоуправления.

ABSTRACT

ANALYSIS OF RELATIONS BETWEEN THE STATE BUDGET AND LOCAL GOVERNMENT BUDGETS IN KYRGYZSTAN

The inter budget relationship that was subject to change after complicated reforms in Kyrgyzstan are characterized by expenditure competence limitation in budget process between state authorities; income distribution between budget system stage; the interrelationship appeared after redistribution of higher stage budget with lower stage budget. The inter budget relationship take an important place in state budget system and it is one of the most essential instrument in economical and social management.

The measurements by government for the economic development in our country for the first time are devoted to problems related to budget. In other words, inequity between income and expenditures are investigated. Especially this situation is important in the local budget. The local authorities have not enough means for services. It is possible to suppose that laws accepted after reforms were not able to build the mechanisms which could guarantee the financial independence of local self-management. That's why this master thesis is to discuss the reasons and significance of serious problems related with inter budget relationship and tries to make suggestions for solution of these problems.